

σπασθῶσιν αὐτῆς ἐκουσίως. Διὸ καίπερ ἀποχωρησάντων πάντων τῶν τουρκικῶν φρουρῶν ἐκ τε τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐκ τῆς ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ Ἑλλάδος ὁ Μαχμοὺτ πασσᾶς ἐξεστράτευσεν ἐκ Λαμίας διὰ Θερμοπυλῶν (24 Δεκεμβρίου 1828) συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Ὁμὲρ πασσᾶ τῆς Καρύστου, ἵνα αὐτὸς μὲν διὰ Λαμίας καὶ Ὀρχομενοῦ, ἐκεῖνος δὲ διὰ Θηβῶν προσβάλῃσι τοὺς ἐν Μαρτίνῳ ὑπὸ τὸν χιλιάρχον Βάσσον Μαυροβουνιώτην Ἕλληνας ἡγούμενοι 5,000 πεζῶν καὶ 500 ἰππέων.

Μάχη Μαρτίνου, ἀνδρεία Βάσσου Μαυροβουνιώτου καὶ ἦτα Τούρκων. Ὁ Βάσσος μαθὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπίθεσιν τοῦ Μαχμοὺτ ὠχυρώθη, ἔπεμφε 200 ἵνα κατασκοπέσωσι τὸν ἐχθρὸν παρὰ τὴν Λούτσαν, διέταξε τὸν μὲν πρῶτον πεντακοσίαρχον Τριαντάφυλλον Τσουρᾶν νὰ καταλάβῃ τὰς περὶ τὰ ἄκρα τοῦ χωρίου οἰκίας, ὁ δὲ δεῦτερος Ἰωάννης Κλίμακας τὸ κέντρον, αὐτὸς δὲ ἔχων 100 λογάδας περιεσκόπει τὰ ὄχυράματα. Ἄμα τῇ πρωΐᾳ (29 Ἰανουαρίου 1829) ἐπεφάνη ὁ Μαχμοὺτ ἡγούμενος τοῦ ἰππικοῦ· εἶπετο δὲ τὸ πεζικόν προσελθόντες οἱ ἐχθροὶ ἐγγὺς τῶν ὄχυρωμάτων ἔστησαν βραχὺ τε καὶ προσευξάμενοι ἐφόρμησαν κατὰ τῶν ὠχυρωμένων καὶ πολὺ προύχωρσαν μέχρι τῶν μέσων οἰκιῶν τοῦ χωρίου· ἐγένετο ἀγὼν κρατερός. Οἱ ἐχθροὶ εἰκαὶ ἐμάχοντο γενναίως, οὐχ ἦττον μετὰ δύο ὥραν μάχην ὑπεχώρησαν ὡς ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ πῦρ τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς βαλλόντων, οἵτινες ἰδόντες αὐτοὺς κλονουμένους ἐξώρμησαν καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, ἐφόνευσαν περὶ τοὺς 250, ἐτραυματίσαν πολλοὺς καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς μέχρι τῆς Λάσπης. Ἀνέστειλε δὲ τὸν περαιτέρω διωγμὸν καὶ τὸν τέλειον διασκορπισμὸν τῶν ἐχθρῶν ἡ αἰφνιδία καταγίγς καὶ ὁ ψυχρότατος ἄνεμος, μάλιστα δὲ ὁ φόβος μὴ τυχὸν καταλιπόντες τὰ ἑαυτῶν ὄχυράματα αἰφνης προσβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀναμενομένου Ὁμὲρ πασσᾶ. Ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐτραυματίσθησαν μόνον τρεῖς. Ἐλαβον δ' οὗτοι πολλὰ λάφυρα, φορηγικὰ ζῶα, χρήματα, τρεῖς σημαίας, ἐξ ὧν μία σώζεται μέχρι τοῦ νῦν ἐν τοῖς ἀνακτόροις Ἀθηνῶν. Διέπρεψαν ἐν τῇ μάχῃ πάντες οἱ ἀξιωματικοί, εἶπερ τις δὲ καὶ ἄλλος ὁ Βάσσος, ὅστις πανταχοῦ κατὰ τὴν μάχην ἐπεφαινετο παροτρύνων, ἐνθαρρύνων καὶ ἐφορμῶν ἀκράτητος κατὰ τῶν ἐχθρῶν πεποιθῶς καὶ ἐπὶ τὴν βοήθειαν τοῦ προστάτου τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀγίου Γεωργίου, οὗ τὴν εἰκόνα ἐπὶ ἐγκολπίου (χαϊμαλῆ) πάντοτε ἔφερεν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν γίγας τὸ σῶμα, εὖμορφος, ἀνδρείος, μελίχιος, μετρίοφρων, ῥέκτης, ῥωμαλέος, ἐτελεύτα δὲ (9 Ἰουνίου 1847) ἄγων τὸ πεντηκοστὸν περὶπου ἔτος. Ὁ Μαχμοὺτ κατατροπωθεὶς ὄχρητο ἀπιῶν (10 Φεβρουαρίου 1829) εἰς Λαμίαν. Ὁ δὲ Ὁμὲρ πασσᾶς μαθὼν τὴν ἦτταν αὐτοῦ ἔφυγε καὶ αὐτὸς εἰς Εὐβοίαν καταλιπὼν φρουρὰν ἐν Θήβαις.